

Spis treści

Wykaz akronimów	xv
Wykaz skrótów	xxi
Wstęp	xxiii
1. Cele i instrumenty polityk sektorów infrastrukturalnych	
w Unii Europejskiej (Agata Jurkowska, Tadeusz Skoczyński)	xxviii-1
1.1. Europejska integracja gospodarcza i jej podstawowe filary	xxviii-1
1.2. Sektory infrastrukturalne w gospodarce europejskiej	xxviii-5
1.3. Wspólne Polityki i pozostałe polityki Unii Europejskiej	xxviii-8
1.4. Historia polityk sektorów infrastrukturalnych w Unii Europejskiej	xxviii-11
1.5. Cele polityk sektorów infrastrukturalnych	xxviii-12
1.6. Instrumenty realizacji polityk sektorów infrastrukturalnych	xxviii-14
Literatura uzupełniająca	xxviii-18
Pytania podsumowujące	xxviii-18
2. Wspólna Polityka Transportowa (Agata Jurkowska, Tadeusz Skoczyński, Małgorzata A. Nesterowicz, I. Zużewicz-Wiewiórowska)	xxviii-19
2.1. Istota i podstawy prawne Wspólnej Polityki Transportowej (Agata Jurkowska)	xxviii-19
2.1.1. Charakter polityki transportowej	xxviii-19
2.1.2. Obszary objęte Wspólną Polityką Transportową	xxviii-21
2.1.3. Zakres przedmiotowy regulacji dotyczących Wspólnej Polityki Transportowej	xxviii-22

2.1.4. Wyłączenie przepisów ogólnych o swobodzie przepływu usług w odniesieniu do transportu	xxviii-24
2.2. Wspólna Polityka Transportowa w transporcie lądowym (<i>Agata Żukowska</i>)	xxviii-25
2.2.1. Uwagi wstępne	xxviii-25
2.2.2. Tworzenie rynków wewnętrznych w transporcie lądowym	xxviii-27
2.2.2.1. Transport drogowy	xxviii-27
2.2.2.1.1. Dostęp do międzynarodowego (transgranicznego) rynku przewozów drogowych w Unii Europejskiej	xxviii-27
2.2.2.1.2. Dostęp do wykonywania przewozów drogowych na rynkach krajowych państw członkowskich	xxviii-32
2.2.2.1.3. Dopuszczenie do wykonywania zawodu	xxviii-35
2.2.2.2. Żegluga śródlądowa	xxviii-38
2.2.2.2.1. Dostęp do międzynarodowego (transgranicznego) rynku przewozów w Unii Europejskiej	xxviii-38
2.2.2.2.2. Dostęp do wykonywania przewozów na żeglugowych rynkach krajowych państw członkowskich	xxviii-39
2.2.2.2.3. Dopuszczenie do wykonywania zawodu	xxviii-41
2.2.2.3. Transport kolejowy	xxviii-42
2.2.2.3.1. Dopuszczenie do działalności gospodarczej	xxviii-42
2.2.2.3.2. Dostęp do zawodu	xxviii-45
2.2.2.4. Transport kombinowany (multimodalny)	xxviii-46
2.2.3. Tworzenie warunków konkurencji na rynkach usług transportu lądowego	xxviii-47
2.2.3.1. Transport drogowy	xxviii-47
2.2.3.2. Żegluga śródlądowa	xxviii-47
2.2.3.3. Transport kolejowy	xxviii-48
2.2.3.4. Usługi publiczne	xxviii-51
2.2.4. Pozaintegracyjne cele i instrumenty Wspólnej Polityki Transportowej w transporcie lądowym	xxviii-52
2.2.4.1. Bezpieczeństwo transportu	xxviii-52
2.2.4.1.1. Transport drogowy	xxviii-52

2.2.4.1.2. Żegluga śródlądowa	xxviii-55
2.2.4.1.3. Transport kolejowy	xxviii-56
2.2.4.1. Ochrona środowiska	xxviii-57
2.2.4.3. Ochrona praw konsumentów	xxviii-58
2.2.5. Programy i instytucje	xxviii-59
2.2.5.1. Programy rozwoju Wspólnej Polityki Transportowej	xxviii-59
2.2.5.2. Instytucje	xxviii-60
Literatura uzupełniająca	xxviii-60
Podstawowe dokumenty	xxviii-60
Pytania podsumowujące	xxviii-61
2.3. Wspólna Polityka Transportowa w transporcie lotniczym (Tadeusz Skoczyński)	xxviii-62
2.3.1. Wprowadzenie	xxviii-62
2.3.2. Zapewnienie wolności świadczenia usług transportu lotniczego	xxviii-63
2.3.2.1. Uwagi wstępne	xxviii-63
2.3.2.2. Wspólne zasady wykonywania przewozów lotniczych na terenie Unii	xxviii-64
2.3.2.2.1. Koncesjonowanie przewoźników lotniczych	xxviii-64
2.3.2.2.2. Dostęp do wykonywania przewozów lotniczych wewnętrz Unii Europejskiej	xxviii-65
2.3.2.2.3. Wolność taryf i stawek	xxviii-67
2.3.2.2.4. Wspólne zasady i harmonizacja innych dziedzin	xxviii-67
2.3.2.3. Zapewnienie swobody świadczenia usług transportu lotniczego między Unią Europejską a państwami trzecimi	xxviii-69
2.3.2.3.1. Kompetencje państw członkowskich a kompetencje Unii w zakresie transportu lotniczego z/do państw trzecich	xxviii-69
2.3.2.2.2. Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości w sprawie „otwartego nieba” z 2002 r.	xxviii-70
2.3.2.2.3. Rozporządzenie nr 847/2004 – mandat negocjacyjny	xxviii-70
2.3.2.2.4. Umowa o transporcie lotniczym ze Stanami Zjednoczonymi	xxviii-71

2.3.2.2.5. W kierunku zewnętrznej polityki lotniczej Unii Europejskiej	xxviii-72
2.3.3. Tworzenie warunków konkurencji na rynkach usług lotniczych Unii Europejskiej	xxviii-73
2.3.3.1. Uwagi wstępne	xxviii-73
2.3.3.2. Dostęp do infrastruktury i usług portów lotniczych	xxviii-74
2.3.3.2.1. Alokacja operacji lotniczych w portach lotniczych	xxviii-74
2.3.3.2.2. Usługi obsługi naziemnej	xxviii-76
2.3.3.2.3. Opłaty lotniskowe	xxviii-78
2.3.3.3. Usługi publiczne	xxviii-80
2.3.4. Jednolita Europejska Przestrzeń Powietrzna	xxviii-81
2.3.4.4.1. Geneza i przebieg tworzenia	xxviii-81
2.3.4.4.2. Ramy tworzenia	xxviii-83
2.3.4.4.4. Organizacja i korzystanie z przestrzeni powietrznej	xxviii-84
2.3.4.4.5. Interoperacyjność	xxviii-85
2.3.4.4.6. Usługi nawigacyjne	xxviii-86
2.3.4. Pozaintegracyjne i pozakonkurencyjne cele Wspólnej Polityki Transportowej w transporcie lotniczym	xxviii-87
2.3.4.1. Bezpieczeństwo	xxviii-87
2.3.4.1.1. Uwagi wstępne	xxviii-87
2.3.4.1.2. Wspólne zasady w dziedzinie lotnictwa cywilnego i utworzenie Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Lotniczego	xxviii-88
2.3.4.1.3. Wspólne zasady w dziedzinie ochrony lotnictwa cywilnego	xxviii-89
2.3.4.1.4. Wypadki lotnicze	xxviii-90
2.3.4.2. Ochrona praw pasażerów	xxviii-91
2.3.4.2.1. Wprowadzenie	xxviii-91
2.3.4.2.2. Odszkodowanie dla pasażera w przypadku odmowy przyjęcia na pokład (<i>overbooking</i>) albo odwołania lub dużego opóźnienia lotu	xxviii-92
2.3.4.2.3. Prawa niepełnosprawnych	xxviii-93
2.3.4.2.4. Informowanie pasażerów o pochodzeniu przewoźników (czarna lista przewoźników)	xxviii-94

2.3.4.3. Ochrona środowiska	xxviii-95	
2.3.4.3.1. Uwagi wstępne	xxviii-95	
2.3.4.3.2. Ochrona przed hałasem na lotniskach	xxviii-95	
2.3.4.3.3. Środowiskowa certyfikacja samolotów, ich części i wyposażenia	xxviii-96	
2.3.5. Programy i instytucje	xxviii-97	
2.3.5.1. Programy	xxviii-97	
2.3.5.2. Instytucje	xxviii-97	
Literatura uzupełniająca	xxviii-98	
Podstawowe dokumenty	xxviii-98	
Pytania podsumowujące	xxviii-99	
2.4. Wspólna Polityka Transportowa w żegludze morskiej		
(Matgorzata A. Nesterowicz, Iwona Zużewicz-Wiewiórowska)		xxviii-100
2.4.1. Wprowadzenie	xxviii-100	
2.4.2. Tworzenie rynków wewnętrznych w transporcie morskim	xxviii-101	
2.4.2.1. Dopuszczenie do działalności gospodarczej	xxviii-101	
2.4.2.1.1. Dostęp do wykonywania przewozów między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a państwami trzecimi	xxviii-101	
2.4.2.1.2. Dostęp do wykonywania przewozów w państwach członkowskich (kabotaż morski)	xxviii-103	
2.4.2.2. Dostęp do wykonywania zawodu	xxviii-105	
2.4.3. Tworzenie warunków konkurencji na rynkach przewozów morskich w Unii Europejskiej	xxviii-106	
2.4.3.1. Dostęp do infrastruktury i usług w portach morskich	xxviii-106	
2.4.3.1.1. Uwagi wstępne	xxviii-106	
2.4.3.1.2. Koncesje portowe	xxviii-107	
2.4.3.1.3. Usługi portowe	xxviii-107	
2.4.3.1.4. Opłaty portowe	xxviii-108	
2.4.3.2. Usługi publiczne	xxviii-109	
2.4.4. Pozaintegracyjne cele i instrumenty Wspólnej Polityki Transportowej w żegludze morskiej	xxviii-111	
2.4.4.1. Bezpieczeństwo morskie	xxviii-111	

2.4.4.1.1. Uwagi wstępne	xxviii-111
2.4.4.1.2. Kontrola państwa portu w odniesieniu do statków podnoszących obcą banderę	xxviii-115
2.4.4.1.3. Inspekcje i przeglądy statków przez administrację morską w odniesieniu do statków podnoszących własną banderę	xxviii-116
2.4.4.1.4. System elektronicznego monitorowania i informacji o ruchu statków	xxviii-116
2.4.4.1.5. Zbiór odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku w portach	xxviii-117
2.4.4.1.6. Stopniowe wycofywanie tankowców o konstrukcji pojedynczokadłubowej i ich zastąpienie tankowcami o konstrukcji podwójnokadłubowej	xxviii-117
2.4.4.2. Ochrona środowiska morskiego	xxviii-118
2.4.4.3. Ochrona praw konsumentów	xxviii-119
2.4.5. Programy i instytucje	xxviii-120
2.4.5.1. Polityka transportu morskiego do 2018 roku ...	xxviii-120
2.4.5.2. W kierunku przestrzeni morskiej bez barier	xxviii-122
2.4.5.3. Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego	xxviii-124
2.4.5.4. Europejska Agencja Bezpieczeństwa Morskiego	xxviii-124
Literatura uzupełniająca	xxviii-125
Podstawowe dokumenty	xxviii-126
Pytania podsumowujące	xxviii-127
3. Polityka energetyczna Unii Europejskiej (<i>Filip Elżanowski, Michał Będkowski-Koziół, Tadeusz Skoczyński</i>)	xxviii-128
3.1. Istota i podstawy prawne polityki energetycznej Unii Europejskiej	xxviii-128
3.2. Tworzenie rynków wewnętrznych w elektroenergetyce i gazownictwie	xxviii-132
3.2.1. Tworzenie rynku wewnętrznego w elektroenergetyce	xxviii-132
3.2.1.1. Uwagi wstępne	xxviii-132

3.2.1.2. Zasady dostępu do podsektora wytwarzania	xxviii-133
3.2.1.3. Wyznaczanie operatorów systemów oraz zakres ich obowiązków	xxviii-135
3.2.2. Tworzenie rynku wewnętrznego w gazownictwie	xxviii-136
3.2.2.1. Uwagi wstępne	xxviii-136
3.2.2.2. Zasady dostępu do rynku	xxviii-137
3.2.2.3. Wyznaczanie operatorów systemów oraz zakres ich obowiązków	xxviii-138
3.3. Tworzenie warunków konkurencji na rynku elektroenergetycznym i gazowniczym Unii Europejskiej ...	xxviii-139
3.3.1. Uwagi wstępne	xxviii-139
3.3.2. Prokonkurencyjna regulacja sektora elektroenergetycznego	xxviii-140
3.3.2.1. Dostęp stron trzecich do sieci	xxviii-140
3.3.2.2. Odmowa dostępu do elektroenergetycznych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych	xxviii-141
3.3.2.3. Otwarcie rynku	xxviii-142
3.3.2.4. Separacja operatorów systemów	xxviii-142
3.3.2.5. Regulacja rynku bilansującego	xxviii-144
3.3.3. Prokonkurencyjna regulacja sektora gazowniczego ...	xxviii-145
3.3.3.1. Dostęp stron trzecich do sieci	xxviii-145
3.3.3.2. Odmowa dostępu do infrastruktury gazowej	xxviii-147
3.3.3.3. Otwarcie rynku	xxviii-148
3.3.3.4. Separacja operatorów systemów	xxviii-148
3.3.3.5. Regulacja rynku bilansującego	xxviii-149
3.3.4. Usługi publiczne	xxviii-149
3.3.4.1. Uwagi wstępne	xxviii-149
3.3.4.2. Zobowiązania w interesie publicznym	xxviii-150
3.3.4.3. Instytucja dostawcy awaryjnego/dostawcy z urzędu	xxviii-151
3.3.4.4. Zobowiązania uzupełniające	xxviii-151
3.4. Pozostałe cele i instrumenty wspólnotowej polityki energetycznej	xxviii-152
3.4.1. Uwagi wstępne	xxviii-152
3.4.2. Bezpieczeństwo energetyczne	xxviii-152
3.4.2.1. Uwagi wstępne	xxviii-152
3.4.2.2. Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej	xxviii-154
3.4.2.3. Bezpieczeństwo dostaw paliw gazowych	xxviii-155
3.4.3. Cele klimatyczno-energetyczne	xxviii-155

3.4.3.1. Wprowadzenie	xxviii-155
3.4.3.2. Zapewnienie efektywności energetycznej	xxviii-156
3.4.3.2.1. Efektywność energetyczna	xxviii-156
3.4.3.2.2. Kogeneracja	xxviii-157
3.4.3.2.3. Energia odnawialna	xxviii-158
3.4.3.2.4. Wykorzystanie biopaliw i biokomponentów	xxviii-159
3.5. Programy i instytucje	xxviii-160
3.5.1. Programy	xxviii-160
3.5.2. Instytucje	xxviii-161
Literatura uzupełniająca	xxviii-162
Podstawowe dokumenty	xxviii-162
Pytania podsumowujące	xxviii-164
4. Polityka komunikacji elektronicznej Unii Europejskiej <i>(Stanisław Piątek)</i>	xxviii-165
4.1. Istota i podstawy prawne polityki komunikacji elektronicznej	xxviii-165
4.1.1. Komunikacja elektroniczna i dziedziny pokrewne	xxviii-165
4.1.2. Kształtowanie się prawa komunikacji elektronicznej	xxviii-166
4.1.3. Główne cele regulacyjne i zasady prowadzenia regulacji	xxviii-169
4.2. Tworzenie rynków wewnętrznych w komunikacji elektronicznej	xxviii-170
4.2.1. Rynek wewnętrzny usług i sieci	xxviii-170
4.2.2. Dostęp do prowadzenia działalności w zakresie komunikacji elektronicznej	xxviii-171
4.2.3. Zasady dysponowania częstotliwościami i numeracją	xxviii-172
4.2.3.1. Częstotliwości	xxviii-172
4.2.3.2. Numeracja i inne adresy elektroniczne	xxviii-173
4.3. Tworzenie warunków konkurencji na rynkach komunikacji elektronicznej	xxviii-175
4.3.1. Prokonkurencyjna regulacja sektorowa	xxviii-175
4.3.1.1. Regulacja rynków komunikacji elektronicznej	xxviii-175
4.3.1.2. Procedury regulacji rynków	xxviii-175
4.3.1.3. Obowiązki regulacyjne	xxviii-177
4.3.2. Usługa powszechna	xxviii-179
4.4. Pozaintegracyjne cele i instrumenty polityki komunikacji elektronicznej Unii Europejskiej	xxviii-180

4.4.1. Ochrona użytkowników usług	xxviii-180
4.4.2. Polityki wspierające zmiany technologiczne	xxviii-182
4.4.3. Ochrona danych osobowych i prywatności	xxviii-183
4.5. Programy i instytucje	xxviii-186
4.5.1. Programy	xxviii-186
4.5.2. Organy regulacyjne	xxviii-186
Literatura uzupełniająca	xxviii-187
Podstawowe dokumenty	xxviii-188
Pytania podsumowujące	xxviii-189
5. Sieci transeuropejskie (<i>Maciej Bernatt</i>)	xxviii-190
5.1. Wprowadzenie	xxviii-190
5.2. Finansowanie sieci transeuropejskich	xxviii-192
5.3. Sieć transportowa	xxviii-194
5.4. Sieć telekomunikacyjna	xxviii-196
5.5. Sieć energetyczna	xxviii-197
Literatura uzupełniająca	xxviii-199
Podstawowe dokumenty	xxviii-200
Pytania podsumowujące	xxviii-200
6. Polityka pocztowa Unii Europejskiej (<i>Roman Illinicz, Agata Jurkowska</i>)	xxviii-201
6.1. Istota i podstawy prawne sektora pocztowego	xxviii-201
6.2. Tworzenie rynku wewnętrznego w usługach pocztowych ...	xxviii-204
6.2.1. Dostęp do rynków usług państw członkowskich	xxviii-204
6.2.2. Dopuszczenie do wykonywania działalności pocztowej	xxviii-206
6.3. Tworzenie warunków konkurencji na rynku usług pocztowych	xxviii-207
6.3.1. Obowiązek zapewnienia dostępu do usług powszechnych	xxviii-207
6.3.2. Finansowanie świadczenia usług powszechnych	xxviii-208
6.3.3. Jakość usług	xxviii-209
6.3.4. Taryfy	xxviii-210
6.3.5. Przejrzystość rachunków	xxviii-210
6.3.6. Normy techniczne	xxviii-211
6.4. Pozostałe cele i instrumenty polityki pocztowej Unii Europejskiej	xxviii-211
6.4.1. Wymogi podstawowe	xxviii-211
6.4.2. Ochrona praw użytkowników usług pocztowych	xxviii-212
6.5. Programy i instytucje	xxviii-213

Literatura uzupełniająca	xxviii-213
Podstawowe dokumenty	xxviii-214
Pytania podsumowujące	xxviii-214
7. Polityka audiowizualna Unii Europejskiej	
(<i>Ewelina D. Sage</i>)	xxviii-215
7.1. Wprowadzenie	xxviii-215
7.1.1. Szczególny charakter sektora audiowizualnego	xxviii-215
7.1.2. Cele, charakter i instrumenty polityki audiowizualnej Unii Europejskiej	xxviii-216
7.2. Cele i instrumenty prointegracyjne	xxviii-219
7.2.1. Dyrektywa o telewizji bez granic jako podstawa integracji	xxviii-219
7.2.2. Audiowizualne usługi medialne	xxviii-221
7.2.2.1. Uwagi wstępne	xxviii-221
7.2.2.2. Generalne wymogi harmonizacji audiowizualnych usług medialnych	xxviii-223
7.2.2.3. Harmonizacja audiowizualnych przekazów handlowych	xxviii-224
7.2.2.4. Kwoty programowe	xxviii-226
7.3. Cele i instrumenty prokonkurencyjne	xxviii-227
7.4. Inne cele i instrumenty polityki audiowizualnej Unii Europejskiej	xxviii-229
7.4.1. Ochrona rozwoju młodocianych i godności ludzkiej	xxviii-229
7.4.2. Dostęp do materiałów o szczególnym znaczeniu dla społeczeństwa	xxviii-230
7.4.3. Dywersyfikacja kulturowa	xxviii-232
7.4.4. Wspieranie rozwoju technologicznego sektora audiowizualnego	xxviii-234
7.5. Programy i instytucje	xxviii-236
7.5.1. Programy	xxviii-236
7.5.2. Instytucje	xxviii-237
Literatura uzupełniająca	xxviii-238
Podstawowe dokumenty	xxviii-238
Pytania podsumowujące	xxviii-238
Indeks	xxviii-241